

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry
Pyhäjärvenkatu 5 B, 2 krs, 33200 TAMPERE
Puh. 040 930 4118
pirkanmaa@stl.fi

VASTASELITYS 12.03.2026

Oriveden seudun luonnonsuojeluyhdistys ry
Pikku-Miekantie 6, 35300 Orivesi
Puh. 040 737 0952
kari.salo@kolumbus.fi

Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle
hameenlinna.hao@oikeus.fi

VASTASELITYS ASIAAN TURVALLISUUS- JA KEMIKAALIVIRASTO TUKESIN PÄÄTÖS ML2024:0048

Hämeenlinnan hallinto-oikeus on pyytänyt vastaselitystämme Tukesin lausunnosta sekä Battery 3 Finland Oy:n selityksestä liittyen Tukesin muutoksenhaunalaaiseen malminetsintälupapäätökseen ML2024:0048. Edellä esitetty lausunto ja selitys ovat hyvin yleisluontoisia, ja ne toistavat pääosin lupapäätöksen sisältöä ilman, että niissä esitetään sellaisia yksilöityjä perusteluja, joiden perusteella valituksemme voitaisiin katsoa aiheettomaksi tai hylättäväksi.

1. Tukesin lausunnon yleisluontoisuus

Tukes toteaa lausunnossaan, että jopa 10 % valituksista, jotka ovat kohdistuneet sen myöntämiin malminetsintälupapäätöksiin, on kumottu hallinto-oikeuksissa ja palautettu uudelleen käsiteltäviksi. Tämä vahvistaa näkemystämme siitä, että Tukes antaa päätöksensä kaavamaisesti eikä perehdy kunkin lupahakemuksen erityispiirteisiin. Tämä pätee myös nyt käsillä olevaan lupapäätökseen.

Tukes ei perustele lausuntonsa yleisluontoisia toteamuksia esimerkiksi kaivannaisjätteen haittattomuudesta tutkimustiedolla, vaan toteaa, että kaivannaisjätteen *ei tiedetä* aiheuttaneen haittaa ympäristölle tai luonnonolosuhteille. Kuitenkin Geologian tutkimuskeskus GTK:n ja Suomen ympäristökeskuksen (Syke) mukaan juuri tutkimustiedon puute vaikeuttaa malminetsinnän ympäristöhaittojen arviointia.¹ GTK:n ja Syken mukaan malminetsinnän ympäristövaikutuksista on tähän asti ollut tarjolla vain vähän tutkittua tietoa, joten Tukesin väite siitä, että haittattomuus olisi riidattomasti osoitettu, on virheellinen.

¹ [Miten malminetsintä vaikuttaa ympäristöön? Tutkimustiedon puute vaikeuttaa vaikutusten arviointia | GTK](#)

2. Tukesin päätöksen lupamääräysten puutteellisuus

Lupamääräysten on oltava sellaisia, että ne tehokkaasti estävät laissa kiellettyjen seurausten syntymisen. Maastossa toteutettavassa, liikkuvassa malminetsinnässä ei voida pitää riittävänä määräystä, jonka mukaan ”on pidettävä riittävä suojaetäisyys”. Luvan hakijalla tai tämän urakoitsijalla ei ole tarvittavaa asiantuntemusta arvioida, mikä etäisyys olisi riittävä tai mikä turvaisi suojeltujen lajien ja luontokohteiden suotuisan suojelutason. Siksi Tukesin on annettava lupamääräykset, jotka konkreettisesti ja yksiselitteisesti varmistavat, ettei malminetsintä aiheuta laissa kiellettyjä vaikutuksia.

Pirkanmaan ELY-keskus on lausunnossaan todennut, ettei sillä ole kattavaa tietoa etsintäalueen luontoarvoista. Lisäksi Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry ja Oriveden seudun luonnonsuojeluyhdistys ry ovat valituksessaan tuoneet esiin alueen merkittävät luontoarvot ja viitanneet Suomen ympäristökeskuksen analyysiin², jonka mukaan alue on luonnon monimuotoisuuden kannalta erittäin tärkeä. Näiden seikkojen valossa luontoselvitysten puuttuminen muodostaa merkittävän riskin suojelluille lajeille ja luontotyypeille, sillä ilman riittäviä perustietoja ei voida varmistaa, ettei malminetsintätoiminta aiheuta korjaamattomia vahinkoja.

Kuten Tukes lausunnossaan toteaa, luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan rauhoitettujen eläinlajien yksilöiden tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänkierron kannalta tärkeillä paikoilla on kiellettyä. Suurten petolintujen pesimärauhaa koskevassa lupamääräyksessään Tukes viittaa lisäksi varovaisuusperiaatteeseen. Korostamme tämän tarkoittavan luonnonsuojelun yhteydessä sitä, että tieteellisen epävarmuuden vallitessa erehtymisen tulee varovaisuusperiaatteen mukaisesti tapahtua *in dubio pro natura*, luonnon eduksi.³ Myös luonnontieteellistä tietoa leimaava epävarmuus lajien suojelutason pitkäaikaisesta kehityssuunnasta tai viiveellä tapahtuvasta elinympäristön heikkenemisestä puoltaa varovaisuusperiaatteen noudattamista.⁴

Malminetsintä ei ole lyhytaikaista, vaan monivuotista ja pitkäaikaista toimintaa, joka voi johtaa häiriölle herkkien lajien pesien hylkäämiseen. Elintavoiltaan tai muilta ominaisuuksiltaan ihmistoiminnasta pesintäaikana aiheutuville häiriöille alttiiden lajien poikastuoton alentuminen on merkittävä kyseisen lajin kannan tasoa säätelevä tekijä. Tällaisia lajeja ovat tyypillisesti suhteellisen pitkäikäiset petolinnut, joiden pesivien yksilöiden määrä on pieni, lisääntymisaika on pitkä ja aikuisten yksilöiden kuolleisuus alhainen. Metsäelinympäristöissä niitä ovat muun muassa huuhkaja ja useat muut petolintulajit.

² [Monimuotoisuudelle tärkeät metsäalueet / High biodiversity value forests 2018 \(Zonation\) \(FIN, ENG, SWE\) - FEO](#)

³ LSL 7 §; Esim. Suvantola, Leila, Huominen ei koskaan kuole. Luonnonsuojelun ja ympäristönkäytön kilpailutilanteiden ratkaisemisesta. Yliopistollinen väitöskirja. Edita Publishing Oy 2006. [5536.pdf](#)

⁴ Esim. Suvantola, Leila – Similä, Jukka, Luonnonsuojeluoikeus. Helsinki: Edita, 2011. Print.

Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä (C-131/24)⁵ on määritelty, että tahallista häirintää on toiminta, jonka tavoitteena on häiritä lintuja sekä *toiminta, jonka seurauksena voidaan häirintää pitää mahdollisena, vaikka varsinaisena tarkoituksena ei ole lintujen häirintä* ja arvioinnissa pitää ottaa varovaisuusperiaate huomioon. Tuomion mukaan luonnonvaraisiin lintulajeihin merkittävästi vaikuttavien häiriöiden välttämiseksi tarkoitettujen toimenpiteiden tehokkuus voidaan osoittaa tuomioistuimen käyttämän asiantuntijan perustellulla arvioinnilla edellyttäen, että arviointi perustuu luotettavimpiin käytettävissä oleviin tieteellisiin tietoihin ja kansainvälisen tutkimuksen uusimpiin tuloksiin.

Pelkkä koneellisten tutkimustoimien kieltäminen ei poista häiriölle herkkien lajien pesintäaikaisen tahallisen häirinnän mahdollisuutta. Tästä syystä lupamääräykset, jotka kieltävät lupamääräyksen 1 mukaisen koneellisen toiminnan luonnonsuojelulain 73 §:llä suojellun suuren petolinnun pesintäaikana asutun pesäpuun suoja-alueella tai huuhkajan aktiivisen pesäpaikan suoja-alueella, eivät ole riittäviä. Kaikenlainen liikkuminen ja tutkimustoiminta suuren petolinnun pesäpuun ja huuhkajan pesäpaikan suoja-alueilla on kiellettävä pesien ollessa asuttuja tahallisen häirinnän estämiseksi.

Tukes toistaa lausunnossaan edelleen lupamääräksensä, jossa luvanhakija veloitetaan keräämään vain *merkittävä määrä soijasta* pois maastosta. Kairaussoija, myös pieni määrä, on kaivannaisjätettä. Tämän vuoksi kaikki kaivannaisjäte on huolehdittava pois etsintäalueelta, ei vain silloin, *jos soijan määrä sitä edellyttää*, kuten Tukes esittää lausunnossaan.

Tukes ei ole päätöksessään huomionnut etsintäalueen erityispiirteitä, kuten maaperän sisältämästä mustaliuskeesta aiheutuvaa ympäristöriskiä. Jätehuoltosuunnitelman tulee sisältää valtioneuvoston kaivannaisjätteistä annetun asetuksen (190/2013) mukaiset tiedot. Kaivannaisjätteen ominaisuuksien määrittely ja niitä koskevien tietojen kokoaminen on tehtävä kyseisen asetuksen liitteen 3 mukaisesti.

Myös vedenottoa koskeva lupamääräys (100 m³/vrk) osoittaa, ettei Tukes ole päätösharkinnassaan riittävästi perehtynyt etsintäalueen erityispiirteisiin. Alueella on ainoastaan luonnontilaisia lähteitä, noroja, puroja ja suo-ojia, eikä tällaisista kohteista ole tosiasiallisesti mahdollista ottaa 100 m³ vuorokaudessa vaarantamatta vesistöjen luonnontilaa tai alueen vesiolosuhteiden tasapainoa. Lausunnossaan Tukes toteaa nyt, että vesi tuotaisiin tarvittaessa alueelle, mutta tätä määräystä ei ole sisällytetty lupaehtoihin. Tukes perustelee asiaa sillä, että vedenotto olisi vähäistä, mikä on ristiriidassa poikkeuksellisen suuren luvallisen vedenottomäärän kanssa. Tämä kokonaisuus osoittaa, että lupamääräys on asetettu kaavamaisesti ilman alueen hydrologisiin erityispiirteisiin kohdistettua asianmukaista harkintaa.

⁵ <https://infocuria.curia.europa.eu/tabs/document/C/2024/C-0131-24-00000000RP-01-P-01/ARRET/316845-FI-1-html>

3. Asetettu vakuus

Vakuuden ei tule perustua siihen, millaisia vahinkoja pidetään tyypillisinä, vaan sen on oltava määrältään sellainen, että se kattaa kaikki mahdolliset vahingot, haitat ja jälkitoimenpiteet. Arvioinnissa on otettava huomioon toiminnan laatu ja laajuus sekä etsintäalueen erityispiirteet, jotka voivat olennaisesti lisätä riskejä. Riskeistä ja lupamääräysten puutteellisuudesta johtuen katsomme edelleen, ettei asetettu vakuus ole riittävä turvaamaan lain edellyttämää ympäristön- ja luonnonsuojelun tasoa.

4. Yhteenveto

Edellä esitetyistä syistä katsomme, ettei Tukesin päätöstä voida pitää lainmukaisena, eikä Tukesin lausunnossa tai Battery 3 Finland Oy:n selityksessä ole esitetty sellaisia uusia tai relevantteja perusteluja, jotka osoittaisivat valituksemme aiheettomaksi.

Tukesin lausunto on luonteeltaan yleispiirteinen ja nojautuu perustelemattomiin väitteisiin, erityisesti malminetsinnän kaivannaisjätteen haitattomuudesta, vaikka sekä GTK että Syke ovat todenneet tutkimustiedon olevan tältä osin edelleen puutteellista ja vaikutusten arvioinnin vaikeaa.

Lupamääräykset ovat monilta osin riittämättömiä, kaavamaisia ja jättävät huomioimatta etsintäalueen erityispiirteet, luontoarvot ja lainsäädännön selkeät vaatimukset haittojen estämisestä. Niin suojeltujen lajien häirinnän estäminen, kaivannaisjätteen käsittelyn asianmukaisuus kuin vedenoton vaikutukset edellyttäisivät huomattavasti täsmällisempiä ja oikeudellisesti kestävämpiä määräyksiä.

Myöskään asetettu vakuus ei vastaa toiminnan luonteen, laajuuden ja ympäristöriskien edellyttämää tasoa. Näin ollen Tukesin päätöksen täytäntöönpanolle ei ole edellytyksiä, ja päätös tulee kumota.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry

Antti Virnes
puheenjohtaja

Sari Hämäläinen
järjestösihteeri

Oriveden seudun luonnonsuojeluyhdistys ry

Kari Salo
puheenjohtaja

Jani Virtanen
varapuheenjohtaja